

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	853-08-10
Дата	22 / 03 2018 г.

ДОКЛАД

за първо гласуване на Законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 854-01-12, внесен от Корнелия Петрова Нинова, Цветан Генчев Цветанов, Таско Михайлов Ерменков, Петър Бойков Витанов, Константин Веселинов Попов, Жельо Иванов Бойчев и Спас Янев Панчев на 22.02.2018 г.

Комисията по труда, социалната и демографската политика на редовно заседание, проведено на 21 март 2018 г., разгледа и обсъди Законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 784-01-12, внесен от Корнелия Петрова Нинова и група народни представители на 22.02.2018 г.

В заседанието участваха г-н Атанас Запрянов, заместник-министър на отбраната и г-жа Петя Малакова, началник отдел в дирекция „Трудово право, обществено осигуряване и условия на труд“ в Министерството на труда и социалната политика.

Законопроектът беше представен от народният представител Спас Панчев. В началото на представянето той посочи факти, които са известни на българското общество. По силата на международните ангажименти на страната ни и чрез решения на Народното събрание български военнорслужещи изпълняват операции и мисии зад граница. 23-ма от тях са загинали по време на изпълнение на мисия. 13 души са загинали в Ирак и 10 в Камбоджа при изпълнение на своята служба.

Родителите на загиналите в мисии военнорслужещи считат, че като техни наследници трябва да получават наследствена пенсия. Това е мотивирало народните представители да внесат законопроекта.

Кодексът за социално осигуряване, който предвижда получаването на наследствена пенсия от родител, чието дете е починало по време на наборна служба, не признава същото право на родител на загинал по време на задгранична операция или мисия. Вносителите на законопроекта считат, че трябва да се предвиди изключение от общото правило и по отношение на посочената категория лица. За това те представят следните мотиви:

- Съгласно разпоредбата на чл. 133, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България военната служба е държавна служба с особено предназначение за подготовка и осъществяване на въоръжена защита на страната. Тя се изпълнява на територията на страната и извън нея. Една от хипотезите на изпълнение на военна

1442
Сщ

служба извън територията на страната е при участие в операции и мисии, като при тези условия военната служба се характеризира с определена тежест и рискови фактори.

- С оглед на спецификата на военната служба, изпълнявана при операции и мисии извън територията на страната в Наказателния кодекс, в глава тринадесета „Военни престъпления“ в раздел VI е уредено, че за военни престъпления, извършени при тези условия, са предвидени по-тежки наказания, в сравнение със същите престъпления, извършени на територията на страната. В разпоредбите на чл. 104, ал. 7 и 8 от КСО е предвидено изключение от общото правило за зачитането на осигурителен стаж при пенсиониране на военнослужещи, участвали в операции и мисии извън територията на страната, както следва: ако операцията или мисията е с висока степен на риск - при пенсиониране една година действително изслужено време се зачита за три години осигурителен стаж от трета категория, съответно - ако операцията или мисията е с ниска степен на риск - за две години осигурителен стаж. Предвидено е по време на операция или мисия на военнослужещите да се изплаща допълнително възнаграждение за служба в зона на непосредствен риск, съгласно разпоредбите на Постановление № 260 на Министерски съвет от 2003 г. за определяне на възнагражденията на кадровите военнослужещи при участие на Република България в операции по поддържането на мира и в мисии, провеждани под егидата на международни организации.

Народните представители са направили предварителна оценка на въздействието на предлагания законопроект, в която в различните параграфи са записали следното:

I. Основания за законодателна инициатива:

Законодателната инициатива касае българските военнослужещи, които изпълняват тази особена, както е определена военна служба, държавна служба в операции и мисии извън територията на страната. Законопроектът е насочен към родителите на тези от тях, които загиват по време на службата. Предложението е те да се ползват с особени условия при получаване на наследствена пенсия, понастоящем предвидени за родителите на лицата, починали по време на наборна служба.

II. Заинтересовани групи:

Към настоящия момент заинтересована група е тази на родителите на починалите, които са общо 23 души.

III. Анализ на разходи и ползи:

Размерът на средствата, необходими за изпълнението на законодателната инициатива е в размер на 55 589 лв. годишно, при условие, че всички 23-ма загинали в мисия военнослужещи са офицери и имат живи родители.

IV. Административна тежест и структурни промени:

Законопроектът не налага административни промени или въвеждане на регулаторни режими и такси.

V. Въздействие върху нормативната уредба:

Приемането на законопроекта не е свързано и не налага промени в други нормативни актове.

В Комисията бяха получени и предоставени на вносителите на законопроекта и членовете на Комисията становища на Министерство на отбраната и Министерство на труда и социалната политика.

В становището си по законопроекта от Министерството на отбраната, заместник-министър Атанас Запрянов обърна внимание на това, че направеното предложение е целесъобразно и следва да се подкрепи по мотивите, изложени в законопроекта, както и с оглед спецификата на военната служба, изпълнявана извън територията на страната в състава на български или многонационални формирания при участие в операции и мисии.

В разпоредбата на чл. 83, ал.4 от КСО е регламентирано, че при смърт на военнослужещ на наборна военна служба на наследниците му се отпуска наследствена пенсия, като за база се взема размерът, равен на следващата се пенсия за военна инвалидност при трайно намалена работоспособност над 90 на сто. В § 2 от законопроекта се предлага, посоченият начин за изчисляване на наследствената пенсия да важи и за наследниците на военнослужещите, загинали при или повод на изпълнение на военна служба в операции или мисии извън територията на страната. Заместник – министърът заяви, че от Министерството на отбраната подкрепят направеното предложение, но считат, че с оглед яснота на разпоредбата след думите "наборна военна служба" следва да се добави "при или по повод изпълнение на военна служба в операции или мисии извън територията на страната". Господин Запрянов обърна внимание, че предложенията по § 3 и § 4 от законопроекта се нуждаят от допълнителна аргументация. Не става ясно кое налага загиналите при или повод на изпълнение на военна служба в операции или мисии извън територията на страната да се считат пострадали по смисъла на чл. 85, ал. 3 от КСО и в този смисъл и направената промяна в чл. 86, ал. 2 от КСО.

От Министерството на труда и социалната политика подкрепят внесения законопроект и правят следните бележки:

Съгласно действащото законодателство родителите на лицата, починали по време на наборна военна служба имат право само на наследствена пенсия за военна инвалидност по реда на чл. 83, ал. 4 и чл. 86, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване (КСО). Това е така, тъй като починалите в казармата не са осигурени лица и техните наследници нямат право на наследствена пенсия, свързана с осигурителния принос на наследодателя.

От друга страна военнослужещите, които изпълняват военна служба в операции или мисии извън територията на страната упражняват трудова дейност въз основа на сключен договор, поради което са в кръга на социално осигурените лица. На основание

чл. 83, ал. 1 от КСО при смърт на осигурения на наследниците се отпуска пенсия в съответствие с вида на личната пенсия за общо заболяване или поради трудова злополука или професионална болест, която починалият би получил като инвалид със загубена работоспособност повече от 90 на сто. Така наследниците на военнослужещите, които изпълняват военна служба в операции или мисии извън територията на страната (децата, преживелият съпруг и родителите), ако отговарят на условията за това, предвидени в чл. 82 от КСО имат право па наследствена пенсия за инвалидност поради трудова злополука.

Правото на пенсия за военна инвалидност при смърт на военнослужещ, който изпълнява военна служба в операции или мисии извън територията на страната е едно ново, допълнително право, което създава още една възможност да се отпусне и наследствена пенсия за военна инвалидност на наследниците на загиналия.

Тъй като според изложеното в мотивите целта на законопроекта е да се осигури равнопоставеност между родителите на лица, починали по време на наборна военна служба и родителите на загиналите по време на задгранични операции или мисии, от Министерството на труда и социалната политика предлагат нова редакция на алинея 4 на чл. 82 от Кодекса за социално осигуряване.

С оглед прецизиране на предложения законопроект от МТСП предлагат нови редакции на всички параграфи от него. Освен това правят предложение тъй като в част от разпоредбите е използван изразът „загинали при или по повод на изпълнение на военна служба в операции или мисии“, а в други - само „при изпълнение на военна служба в операции или мисии“, навсякъде да се уеднаквят изразите в разпоредбите на предложения законопроект.

В проведената дискусия взеха участие народни представители Георги Гъоков, Калин Поповски, Николай Сираков, Надя Клисурска и Хасан Адемов. Народните представители коментираха, че споделят мотивите на вносителите и намират за редно да се отпускат наследствени пенсии на родителите на загиналите при изпълнение на мисии български военнослужещи. За решаването на този частен случай е можело да се избере и друг подход от вносителите, например през социалното подпомагане или застраховането. Вносителите обаче са избрали инструмента на социалното осигуряване. В този случай трябва да се има предвид, че с решаване на казуса на тази малобройна група, донякъде се нарушават принципите на осигуряването. Между първо и второ четене на законопроекта би трябвало да се направят предложения, с които да се предвидят пенсионни права и на други групи лица с подобни проблеми. Необходимо е да се преодолее усещането, че разглежданата група родители ще бъде поставена в някаква особена превилигирированост. Най-малко, чрез подходящи предложения, би трябвало да се осигури равнопоставеност между родителите на лица, починали по време на наборна военна служба и родителите на загиналите по време на задгранични операции или мисии.

След приключване на обсъждането и проведеното гласуване с резултати: **15 гласа „за“, без гласове „против“ и 2 гласа „въздържал се“**,

Комисията по труда, социалната и демографската политика прие следното становище:

Предлага на Народното събрание да подкрепи на първо гласуване Законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 784-01-12, внесен от Корнелия Петрова Нинова, Цветан Генчев Цветанов, Таско Михайлов Ерменков, Петър Бойков Витанов, Константин Веселинов Попов, Жельо Иванов Бойчев и Спас Янев Панчев.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на КТСДП:

Д-Р ХАСАН АДЕМОВ